

Uppföljningsstrategi för kommunal vuxenutbildning

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Stockholms stad är i enlighet med skollagen huvudman för all kommunal vuxenutbildning (komvux). Huvudmannaskapet gällande verkställande av de statliga uppdragen för komvux är delegerat till arbetsmarknadsnämnden som ansvarar för att komvux genomförs enligt de statliga styrdokument. I huvudmannens ansvar ingår även att fördela resurser och organisera komvux så att nationella mål och riktlinjer i författningar kan uppfyllas samt att följa upp och utvärdera verksamheten.

Inom ramen för huvudmannaskapet har arbetsmarknadsnämnden gett i uppdrag till arbetsmarknadsförvaltningen att organisera upphandling av komvux. Den senaste upphandlingen slutfördes i början av 2024 och har resulterat i avtal med sammanlagt sex utbildningsanordnare, så kallade externa leverantörer. Särskilda ramavtal har även tecknats med ytterligare fyra externa leverantörer som erbjuder yrkesutbildningar inom vissa specifika yrkesområden. Förutom den upphandlade andelen av komvux bedrivs komvux även inom egen regi och till en mindre del av stadens gymnasieskolor, som erbjuder vissa yrkesutbildningar inom komvux. Oavsett driftsform är arbetsmarknadsnämnden huvudman för all utbildning inom komvux och ansvarig för att verksamheten löpande följs upp.

I Stockholms stads budget för 2024 gavs arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att ta fram en uppföljningsstrategi¹ för vuxenutbildningen i syfte att stärka uppföljningen och höja kvaliteten på utbildningarna. Föreliggande dokument utgör denna strategi.

Uppföljningsstrategi år 2024 utgår ifrån uppföljningsmodellen från föregående avtalsperiod. Strategin är reviderad och utvecklad utifrån

¹ I budget används ordet "tillsynsstrategi" men eftersom det är Skolinspektionen som har tillsynsansvaret för komvux används i rapporten istället begreppet uppföljningsstrategi.

intentionerna i upphandlingen av komvux och ändamålen i inriktningsärendet för komvux från 2023.

I den befintliga uppföljningsmodellen finns väl etablerade rutiner och arbetssätt. Dessa har dock kontinuerligt utvärderats och anpassats till den rådande situationen i syfte att *stärka samverkan* mellan huvudmannen och anordnare och utöka inblick i verksamheter. Att förebygga och upptäcka fusk och oegentligheter samt motverka välfärdsbrottlighet är en av de övergripande målsättningarna i stadens arbete och som sådan även en inriktning i uppföljningsarbetet.

Uppföljningen ska granska regelefterlevnad och ha elevernas bästa i fokus. Den ska utföras på ett professionellt sätt och genomsyras av tillit, saklighet, sakkunskap och rimlighet.

För att säkerställa att avtals- och kvalitetskrav efterlevs genomförs löpande olika typer av uppföljningar. Dessa delas upp i egeninitierade eller händelsestyrda uppföljningar. Olika metoder används inom dessa två delar.

I 2024 års upphandling stärks huvudmannens sanktionsmöjligheter gentemot de externa leverantörerna. Vid konstaterade brister kan huvudmannen bland annat ställa krav på avhjälpan av brist och upprättande av åtgärdsplan, samt innehålla ersättning om så inte genomförs. Föreläggande om vite, placeringsstopp, hävning och utkrävande av skadestånd är andra åtgärder som huvudmannen kan använda sig av om leverantörerna inte fullgör sina åtaganden i enlighet med avtal. För vuxenutbildningens egen regi har förvaltningen tagit fram en rutin som förtydligar egen regis ansvar att åtgärda påtalade brister, och en beskrivning av vilka åtgärder som kan bli aktuella om så inte sker.

Bakgrund till uppdraget

Arbetsmarknadsnämnden har i Stockholms stads budget för 2024 fått i uppdrag att ta fram en uppföljningsstrategi² för vuxenutbildningen i syfte att stärka uppföljningen och höja kvaliteten på utbildningarna.

Även i budget för 2020 fick nämnden i uppdrag att stärka verksamhets- och avtalsuppföljningen inom komvux. Inom ramen för uppdraget utarbetade förvaltningen nya strukturerade och mer systematiska arbetssätt och rutiner för uppföljningsarbetet.

Arbetsmarknadsförvaltningen slutförde på uppdrag av arbetsmarknadsnämnden en ny upphandlingsomgång av vuxenutbildning under maj månad 2024. Inför upphandlingen fattade kommunfullmäktige även beslut om att andelen verksamhet inom egen regi ska öka. Andelen elever i egen regi förväntas dubblas under avtalsperioden, från cirka 20 procent till cirka 40 procent. Upphandlingen resulterade i avtal med privata anordnare om tre år med möjlighet till förlängning om tre år.

2024 års uppföljningsstrategi bygger på föregående avtalsperiods uppföljningsstrategi men är reviderad utifrån beslutat inriktningsärende och intentionerna i upphandlingen.

Kommunens ansvar för uppföljning av vuxenutbildning

Enligt skollagen delar Skolinspektionen och den kommunala huvudmannen på ansvaret för tillsyn och kvalitetsgranskning av den kommunala vuxenutbildningen. Skolinspektionen ska kontrollera om verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I Skolinspektionens tillsyn ingår att fatta beslut om åtgärder som kan behövas för att huvudmannen och/eller enskilda skolenheter ska avhjälpa brister som upptäckts vid granskning.

Huvudmannaskapet inom komvux ligger på kommunen oavsett om utbildningen bedrivs i kommunens egen verksamhet eller hos upphandlad anordnare. Huvudmannens uppdrag för komvux är således både komplext och omfattande. Ansvaret innebär att säkerställa att utbildningen genomförs enligt de statliga styrdokumenterna så att nationella mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas. Uppdraget innebär att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla hela utbildningen. På varje skolenhet är det rektor som, utifrån ett statligt myndighetsansvar reglerat i skollagen, leder och fördelar arbetet med utgångspunkt i skollagstiftningens föreskrifter. Kommunen har utöver skollagens krav även ansvar för kontroll och uppföljning av privata utförare utifrån kommunallagen.

Det åligger arbetsmarknadsnämnden att, som huvudman för komvux, följa upp verksamheten i enlighet med gällande författningar.

Strategiska utgångspunkter för uppföljning av anordnare inom komvux i Stockholms stad

Uppföljningens syfte

Uppföljningen bidrar till att arbetsmarknadsnämnden lever upp till huvudmannens ansvar att säkerställa en måluppfyllelse gentemot skolväsendets styrdokument och lokala mål och riktlinjer, samt att utbildningen är likvärdig varhelst den anordnas.

Uppföljningen blir därmed en del av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Det samlade underlag som genereras i uppföljningen, tillsammans med genomförd analys, utgör ett viktigt underlag för beslut på huvudmannanivå om relevanta åtgärder och prioriteringar för förvaltningens utvecklingsarbete.

Arbetet är också ett led i att säkerställa att den utbildning som bedrivs uppfyller de krav som formulerats i avtal mellan arbetsmarknadsnämnden och upphandlade utbildningsanordnare, det vill säga att det råder avtalstrohet. Utifrån ett beställarperspektiv är det av yttersta vikt att nämnden får det som den beställt och bekostar. Det är även viktigt att arbetsmarknadsnämnden har förutsättningar att vidta åtgärder mot anordnare med brister i verksamheten och därigenom bidrar till en välfungerande marknad med sund konkurrens.

Arbetsmarknadsnämnden har i formell mening inget avtal med vuxenutbildningens egen regi. Istället regleras egen regis verksamhet genom ett uppdrag framtaget för respektive utbildningsområde. De specifika uppdragsbeskrivningarna baseras på samma krav som avtalat med upphandlade leverantörer. De utbildningar som enbart bedrivs inom egen regi har också uppdragsbeskrivningar. Egen regi har vissa specifika uppdrag som inte finns avtalade med upphandlade utbildningsanordnare, såsom arbete med målgrupper som står långt från utbildning, drift av utvecklingsprojekt och pilotsatsningar, samverkan med Jobbtorg Stockholm samt kompetenshöjande utbildningar av stadens medarbetare. Detta präglar också uppdragsbeskrivningarna för egen regi.

Inriktningen på uppföljningen är fortsatt granskning av *regel- efterlevnad*. Syftet är att garantera att samma kvalitet råder oavsett anordnare.

Uppföljningen ska vara *likvärdig och effektiv* vilket i korthet betyder att det finns på förhand bestämda rutiner och en systematik att följa för den som genomför uppföljningen. Systematiken ska också säkerställa

en rättssäker myndighetsutövning gentemot anordnare och minska risken för godtyckliga bedömningar.

Vägledande principer

Själva upphandlingsprocessen och kravställningen i upphandlingen är ett strategiskt verktyg för arbetsmarknadsnämnden och ett sätt att styra mot önskad kvalitet i utbildningen. Inför upphandlingen fattade nämnden beslut om inriktning för den kommunala vuxenutbildningen (dnr AMF 2023/194) där sju grundprinciper är vägledande. Den sjunde principen är *Utbildning av hög kvalitet genom systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning*. Den är särskilt relevant för uppföljningsstrategin och beskriver vikten av uppföljning av verksamheten, både ur ett huvudmannas- och beställarperspektiv.

Figuren nedan beskriver övergripande dessa delar som sedan utvecklas i texten.

Figur 1. Vägledande principer

Huvudmannaperspektivet

Huvudmannen ska fortsatt skapa förutsättningar för anordnare att tillhandahålla en utbildning av god kvalitet, oavsett regi. Inom uppföljningen kombineras olika former och metoder för att bedöma verksamhetens kvalitet. Huvudmannen följer även löpande upp olika kvalitetsmått som en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Utgångspunkten är att utbildningen ska vara likvärdig oavsett anordnare eller skolenhet.

En förutsättning för att skapa såväl en utbildning av god kvalitet som god insyn i verksamheterna är att huvudman och anordnare har en god samverkan. Huvudmannen har löpande dialog med anordnarna av utbildning kring praktiska, pedagogiska eller avtalsfrågor men även i formella forum där förvaltningen informerar om pågående förändringar, ny lagstiftning och omvärldshändelser med påverkan på vuxenutbildningen. Dessa forum utgör även ett tillfälle för anordnarna att lyfta frågor till huvudmannen. Det är även viktigt att använda anordnarnas feedback i arbetet med att skapa goda förutsättningar att

bedriva utbildning, såväl som i utvecklingen av utbildningarna och i kravställandet. Ett annat sätt att skapa goda relationer till anordnarna är att vara transparenta i hela uppföljningskedjan och inkludera anordnarna i utvecklingsarbetet.

Beställarperspektivet, för de externa leverantörerna

En viktig förutsättning för att skapa ökad kvalitet inom välfärdssektorn är att säkerställa att det råder en effektiv konkurrens på marknaden. Staden har som en stor beställare av kommunal vuxenutbildning en viktig roll i att bidra till en väl fungerande marknad för seriösa aktörer. En rättvis och transparent konkurrenssituation bidrar till att höja kvaliteten på de utbildningstjänster som erbjuds invånarna.

Att förebygga och upptäcka fusk och oegentligheter i välfärden samt motverka välfärdsbrottslighet är en av de övergripande målsättningarna i stadens arbete och en av de centrala inriktningarna i uppföljningsarbetet. För att effektivt motverka välfärdsbrott krävs insatser som omfattar förebyggande åtgärder, upptäckande mekanismer och hantering av identifierade brott.

Förhållningssätt

Stadens uppföljning ska utföras på ett professionellt sätt. En grundläggande förutsättning är den spetskunskap som finns inom enheten som ansvarar för kvalitet och uppföljning av komvux. Det är en särskilt utsedd personalgrupp bestående av flera rektorer med mångårig och bred erfarenhet inom vuxenutbildning samt jurister med spetskunskap inom avtalsförvaltning.

Stadens uppföljning ska även genomsyras av målsättningen att utbildningen är till för eleverna. Uppföljningens syfte ska ständigt vara närvarande, det vill säga att bidra till en likvärdig utbildning av god kvalitet, att bevaka beställarens intresse av avtalstrohet och att leva upp till huvudmannens krav enligt författningar.

Tillit

Huvudmannen utgår från att anordnarens avsikt är att genomföra utbildningen i enlighet med krav i författningar och avtal. Anordnarna har också ett långtgående ansvar att själva följa upp sin verksamhet och meddela avvikelser från avtalet, så kallad informationsplikt. Samtidigt är staden medveten om risken att vissa aktörer avsiktligt eller oavsiktligt inte håller sig till det som är överenskommet. Detta ställer krav på att balansera tillitsfulla relationer med ett kritiskt granskande perspektiv för att upptäcka missförhållanden.

Huvudmannen ska i sin uppföljning ha ett opartiskt förhållningssätt. Alla anordnare ska mätas och följas upp likvärdigt, oavsett driftsform. Målet är att samma kvalitet råder oavsett anordnare.

Saklighet

Uppföljningsarbetet utgår från en given struktur och givna kriterier, vilket minskar risken för godtycklighet. För att minska risken för att den uppföljande medarbetarens opartiskhet kan ifrågasättas, ska uppföljningen av anordnare hållas separerad från utvecklingsarbetet. Det innebär att medarbetare antingen arbetar med uppföljning eller utveckling av en specifik skolenhet, inte både och.

Sakkunskap

Kvalitetsuppföljningen utförs av medarbetare som har god kännedom om utbildningsområdet generellt och i synnerhet de krav och huvudområden som är aktuella för uppföljningen.

Avtalsuppföljningen utförs av medarbetare som också har god kännedom om avtalet och dess intentioner.

En viktig förutsättning för uppföljningen är förberedelse. I de fall uppföljningen är annonserad i förväg ska de medarbetare som genomför uppföljningen vara väl inlästa på de områden uppföljningen omfattar, men också på den dokumentation som anordnaren lämnar in i samband med uppföljningen. Även anordnaren ska ges goda möjligheter att planera inför och delta i uppföljningen, vilket bland annat ställer krav på att information om tillvägagångssätt och datum och tider för uppföljningen lämnas i god tid. Utöver den planerade uppföljningen förekommer vid behov även oanmälda besök, där anordnaren inte ges möjlighet till förberedelse.

Rimlighet

Verkligheten är komplex och det är inte möjligt att få en komplett bild av den utan orimlig insats för både anordnare och förvaltning. Därför ska uppföljningen präglas av rimlighet. Det innebär att uppföljningsinsatserna ska prioriteras utifrån en risk- och väsentlighetsanalys som stöd för att styra den mot de anordnare och områden där uppföljningen behövs mest.

Former och metoder för uppföljningens arbete

För att säkerställa kvalitets- och avtalskrav genomförs olika typer av uppföljningar. Uppföljning genomförs på leverantörs- eller skolenhetsnivå beroende på typ av uppföljning. Tillvägagångssätten skiljer sig inte åt mellan egen regi och externa leverantörer.

Uppföljning kan ske genom anmälda eller oanmälda besök eller genom en kombination av de två.

Uppföljningens metoder varierar utifrån om den är proaktiv eller reaktiv. Den proaktiva uppföljningen sker planerat och löpande samt är initierad av huvudmannen utifrån utvalda områden och skolenheter i ett givet tidsspänn. Andra metoder används om uppföljningen sker reaktivt utifrån en uppstådd händelse, det vill säga är händelsestyrd.

Genom en proaktiv uppföljning och en nära dialog mellan huvudman och anordnare kan risken minska för att händelsestyrd situationer uppstår.

Egeninitierad proaktiv uppföljning

Löpande uppföljning

Löpande uppföljning genomförs kontinuerligt gällande underlag som genomströmnings- och avbrottsstatistik, resultat från elevenkäter och betygsresultat. Underlaget används även i olika rapporteringar till nämnden såsom verksamhetsberättelse och tertialavstämningar och är en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Varje anordnare har en så kallad kontaktrektor knuten till sig. Kontaktrektorerna är anställda av arbetsmarknadsförvaltningen och representerar huvudmannen. Varje kontaktrektor ansvarar för att stötta skolorna i olika pedagogiska eller avtalsrelaterade frågor och utgör en länk mellan beställare och anordnare. Kontaktrektor sköter även hanteringen av elevklagomål.

Uppföljning av de externa leverantörernas avtalsefterlevnad utgör även en central del av den löpande uppföljningen. Detta innefattar granskning av deras ekonomiska ställning via UC, kontroll av personal, lokaler, försäkringar, administration och fakturering. Därtill omfattas tolkning av avtalet, särskilt när parterna har olika uppfattningar om innebörden av ett avtalsvillkor.

Enhetsuppföljning

Enhetsuppföljning är den process inom vilken kvaliteten på skolenheterna följs upp. Enhetsuppföljningens syfte är att granska verksamheternas måluppfyllelse i förhållande till skolväsendets bestämmelser, kvalitativa krav i avtal och huvudmannens eventuella andra riktlinjer. För närvarande är enhetsuppföljningen indelad i fem

cykler per år där fyra till fem skolenheter följs upp per cykel. Antalet årliga enhetsuppföljningar anpassas utifrån målsättningen att varje skolenhet ska få en uppföljning minst vart annat år. I huvudsak genomförs enhetsuppföljningarna genom anmälda besök men även genom oanmälda besök.

Inom uppföljningen kombineras *resultat-*, *struktur-* och *procesuppföljning* för att bedöma verksamhetens kvalitet. Med resultatuppföljning avses sådant som är relaterat till utbildningens resultat, såsom elevers betyg eller avvikelser mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. Med strukturuppföljning avses anordnarens förutsättningar vilka bedöms leda till kvalitet, till exempel förekomst av vissa resurser, behörighetsgrad hos lärarna eller rektors förutsättningar att leda sin verksamhet. Med processuppföljning avses hur något genomförs, det vill säga en bedömning av om eller i vilken utsträckning utförandet bidrar till att resultatet blir av god kvalitet. Det kan exempelvis handla om förtrogenhet med författningar bland personal, arbetssätt eller olika former av dokumentation.

Huvudområden

Enhetsuppföljningen är indelad i åtta huvudområden som tillsammans täcker in den reglering som är aktuell för komvux och som uttrycks i författning eller i nämndens avtal med utbildningsanordnarna. Därefter har fyra av dessa områden prioriterats som särskilt viktiga för att garantera en utbildning som är likvärdig och av god kvalitet. Dessa följs upp med högre frekvens än övriga.

Huvudområden inom enhetsuppföljningen listas nedan, där de fyra prioriterade huvudområdena är markerade med fet stil.

- a) Undervisning och lärande**
- b) Betygssättning och likvärdig bedömning**
- c) Systematiskt kvalitetsarbete**
- d) Pedagogisk ledning**
- e) Extra anpassningar och stöd i utbildningen
- f) Värdegrund, trygghet, studiero, åtgärder mot kränkande behandling.
- g) Utbildningens mål: vägledning, yrkesliv, fortsatta studier
- h) Inflytande och delaktighet

Till dessa huvudområden är bedömningskriterier utarbetade. Syftet är att skapa transparens kring vad huvudmannen avser med god kvalitet inom området samt vilka delar som ska granskas och vilken metod för datainsamling som ska användas (intervju, lektionsbesök, dokumentstudier etc.). Förutom att bidra till likvärdig kontroll, fungerar bedömningskriterierna som ett stöd för den som genomför kvalitetsuppföljningen.

Vid enhetsuppföljning gör enheten verksamhetsbesök som bland annat innehåller klassrumsobservationer och intervjuer med rektor, lärare, elever och övrig personal. Besöken kan vara anmälda eller oanmälda.

Fördjupad uppföljning

Varje år genomförs cirka två fördjupade uppföljningar utifrån olika teman. Teman bestäms utifrån vad som framkommer av olika uppföljningar eller utifrån andra skäl såsom exempelvis förändrad lagstiftning. Inom ett tema följs samtliga skolenheter upp som är berörda av temat, exempelvis om temat är arbetsplatsförlagt lärande följs samtliga yrkesskolor upp.

Fördjupad uppföljning används även som en metod för att följa upp signaler om brister på en specifik skolenhet eller hos en anordnare. Det kan handla om en specifik brist eller en viss utbildning på skolenheten som mer djupgående behöver följas upp.

Årlig uppföljning

En årlig uppföljning genomförs med varje anordnare och bygger på allt insamlat material under ett år, såsom statistiskt underlag och olika resultat. Huvudmannen träffar varje anordnare och för, utifrån underlaget, en dialog om leveransen. Varje anordnare får då en sammantagen bedömning av leveransen under året som gått. Återkopplingsmötet är också ett forum där huvudmannen efterfrågar anordnarens uppfattning om hur samverkan dem emellan fungerar och vad som eventuellt kan bli bättre.

Händelsestyrd uppföljning

Den händelsestyrda uppföljningen ser olika ut beroende på om händelsen varit möjlig att förutse eller inte.

Uppföljning av händelse som är möjlig att förutse, men där det inte går att i förhand veta när den i tid kan inträffa, kan exempelvis gälla byte av personella resurser eller lokaler hos anordnarna. För dessa händelser finns en på förhand beskriven struktur och ett framtaget tillvägagångssätt för hur den specifika händelsen ska hanteras.

Uppföljning av händelse som inte kunnat förutsägas är sådan där det på förhand inte går att veta vad som kan behöva kontrolleras, och inte heller när behovet uppstår. Det skulle exempelvis kunna uppstå vid ett felaktigt agerande av personal på en skolenhet. Det finns en beskriven arbetsgång för hur signaler om behov av sådan uppföljning ska hanteras.

Avvikelse och signaler

Samtliga avvikelser och signaler som kommer huvudmannen till del samordnas och hanteras enligt fastställda rutiner. I samordningen av

signalerna beslutas även vilka av dessa som ska följas upp, på vilket sätt samt av vem.

Signaler kan inkomma externt via lärare, elever eller av anordnarna själva, eller internt inom förvaltningen vid uppföljning eller i löpande dialog med skolan. En viktig aspekt är att även anställda hos externa leverantörer omfattas av meddelarfrihet och meddelarskydd.

Löpande hantering av avvikelser och signaler om brister fungerar preventivt och väntas minska den händelsestyrda/reaktiva kontrollen, vilken är svår att planera och dimensionera för. En sådan viktig kanal för att tidigt få kännedom om avvikelser är informationsplikten.

Informationsplikt

Informationsplikten är en av de grundläggande principerna i det framtida arbetet och den återfinns i såväl avtal med externa leverantörer som i uppdrag med egen regi.

Informationsplikten innebär att anordnarna aktivt måste övervaka sina åtaganden och omedelbart rapportera eventuella avvikelser eller brister i verksamheten till huvudmannen. Detta är avgörande för att förhindra att små problem eskalerar till större, mer kostsamma eller skadliga situationer. Genom att upprätthålla en öppen och transparent kommunikation kan alla parter agera snabbt för att lösa problem och undvika missförstånd.

Genom att dela information om eventuella brister eller avvikelser kan anordnarna arbeta tillsammans med huvudmannen för att hitta lösningar som gynnar alla. Detta samarbete är särskilt viktigt i exempelvis dimensioneringsarbetet där alla anordnare är involverade och där samordning av kursutbudet är nyckeln till framgång.

Sammanfattningsvis är informationsplikten en central del av avtals- och uppdragsförhållandena och ett verktyg för att säkerställa kvalitet, effektivitet och god samverkan. Genom att främja en kultur av öppenhet och samarbete skapas förutsättningar för bättre resultat och starkare relationer mellan huvudmannen och utbildningsanordnare.

Påföljder vid konstaterade brister

Hantering av brister hos externa leverantörer

I avtal med de externa leverantörerna regleras vilka påföljder som huvudmannen (beställaren) kan använda vid uppkomna brister.

Konstaterade brister hanteras utifrån allvarlighetsgrad. Brister av mindre allvarlighetsgrad hanteras i regel utan krav på skriftlig redovisning och istället i dialog med leverantören.

Avhjälpan av brist

Avhjälpan av brist är vanligtvis det första steget vid allvarliga brister. Påföljder kan kombineras och behöver inte nödvändigtvis komma i en viss ordning.

Vid brist har beställaren rätt att begära att leverantören meddelar hur bristen ska åtgärdas. Beställaren kan besluta om att leverantören ska inkomma med en åtgärdsplan. Normalt ska bristen åtgärdas inom tio arbetsdagar.

Om leverantören inte lämnar in en åtgärdsplan, om åtgärdsplanen inte lever upp till beställarens kvalitetskrav eller om åtgärdsplanen inte följs, har beställaren rätt att innehålla leverantörens ersättning till dess att bristen åtgärdas.

Vite

Om leverantören brister i fullgörandet av sina åtaganden enligt avtal och inte avhjälper bristen inom utsatt tid har beställaren rätt att förelägga med vite, som utgår per påbörjad kalendervecka som bristen kvarstår och som utgör en andel av tidigare utbetald ersättning samt ökar med tiden som bristen kvarstår. Brist som inte åtgärdas kan medföra att avtalet sägs upp.

Placeringsstopp

Om en leverantör brister i fullgörandet av sina åtaganden enligt avtal kan beställaren fatta beslut om att stoppa placeringen av nya elever till berörd utbildning hos leverantören. Placeringsstoppet varar fram till dess att leverantören har avhjälpt bristen och avhjälpan har blivit godkänt av beställaren.

Hävning

Beställaren har rätt att häva avtalet, helt eller delvis, med omedelbar verkan, eller sådan annan skälig uppsägningstid som beställaren anger om leverantören gör sig skyldig till ett antal olika avtalsbrott. Det kan exempelvis handla om att leverantören gör sig skyldig till väsentligt avtalsbrott, befinner sig på obestånd och inte kan fullgöra sina åtaganden enligt avtalet, eller underlåter att följa bestämmelser om arbetsmiljö enligt svensk arbetsmarknadslagstiftning.

Skadestånd

Beställaren äger rätt till ersättning från leverantören för skada som orsakas till följd av brott mot eller brist i fullgörandet av avtalet.

Hantering av brister inom egen regi

Uppföljningen av alla anordnare, oavsett driftsform, har som mål att säkerställa en enhetlig och högkvalitativ utbildning. Det är av stor betydelse att brister inom egen regi upptäcks och åtgärdas lika effektivt som hos externa leverantörer, även om metoderna skiljer sig åt.

Inom arbetsmarknadsförvaltningen finns ansvaret för ledning, drift och arbetsgivarrollen för den komvuxverksamhet som bedrivs inom egen regi, vilket innebär att både huvudmannaskap och arbetsgivaransvar är centralt för denna del av verksamheten.

Vid brister hos interna skolenheter används inte påföljder på samma sätt som för externa leverantörer utan istället genomförs åtgärder genom den interna ledningen och styrningen som ligger i skolchefens ansvarsområde. För att skapa en tydligare struktur i uppföljningen av vuxenutbildning inom egen regi har en specifik rutin utvecklats för att hantera brister. Denna rutin klargör egen regis ansvar att åtgärda identifierade brister och inkluderar en beskrivning av vilka åtgärder som kan vidtas om bristerna inte åtgärdas, t.ex. placeringsstopp eller flytt av en utbildning till annan skolenhet.

Vid konstaterade brister av *mindre allvarlighetsgrad* kommuniceras detta skriftligt och uppföljning sker via dialog med skolan.

Vid *något större eller flertalet mindre brister* som skolan bedöms kunna åtgärda på egen hand fattas beslut om uppföljning. Den kan ske i form av en skriftlig eller muntlig redovisning eller/och genom uppföljningsbesök på skolan.

Vid konstaterade brister av *större allvarlighetsgrad* fattas ett beslut av skolchef för vuxenutbildningen. Beslutet kan innefatta t.ex. krav på avhjälpande, flytt av utbildning eller intagsstopp. Information går även till nämnden och fackliga representanter för kännedom. Om bristen inte avhjälpas inom angiven tid fattar skolchef beslut om ytterligare påföljder.

Inom utbildningsförvaltningen finns för närvarande tre gymnasieskolor som bedriver reguljär vuxenutbildning. Under 2024 tecknade de båda förvaltningarna en överenskommelse om att samverka inom det strategiska utvecklingsarbetet av kursutbudet på gymnasieskolorna. Överenskommelsen rymmer även ett förtydligande om att arbetsmarknadsförvaltningen, som huvudman för vuxna studerande, ansvarar för att följa upp verksamheten i enlighet med gällande författningar. Huvudmannansvaret omfattar kvalitetssäkring av komvux som bedrivs på gymnasieskolor och även skyldighet att skapa förutsättningar för en mer likvärdig komvux av hög kvalitet. För dessa gymnasieskolor har utbildningsförvaltningen lednings-, drifts- och arbetsgivaransvaret.

Kontinuerlig utveckling och utvärdering av modellen

Arbetsmarknadsnämndens ansvar för komvux fortsätter med en reviderad uppföljningsstrategi baserad på tidigare erfarenheter och stadens riktlinjer. Strategin fokuserar på kontinuerlig utveckling och utvärdering för att säkerställa hög kvalitet och att stadens mål uppnås genom professionella och tydligt definierade uppföljningsmetoder. Metoder och former för uppföljningens arbete kommer fortsatt att justeras och utvecklas utifrån behov och händelser i omvärlden som exempelvis ny lagstiftning eller annan utveckling inom skolområdet.